

**Beskæftigelsesministerens besvarelse af spørgsmål nr. 110
af 29. november 2005 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).**

Spørgsmål nr. 110:

Januar 2006

“Ministrene bedes kommentere artiklen i Fængselsfunktionæren, nr. 11 – november 2005: ”Hvad er det værd?”

Spørgsmålet bedes besvaret med henblik på et kommende samråd.”

Svar:

I artiklen fremgår blandt andet, at:

1. Arbejdstilsynet har brugt fængselsfunktionærindsatsen til at legitimere sin egen eksistensberettigelse.
2. Fængselsfunktionærindsatsen har manglet overordnet styring/koordinering, hvilket har ført til uensartede måder at håndtere problemerne på – nogle steder er man gået grundigt til værks med klare afgørelser – andre steder har man kort meddelt, at problemerne anses for løst.
3. Processen vedrørende Arbejdstilsynets tilsynsbesøg m.v. i Kriminalforsorgens fængsler og arresthuse har været meget lang.
4. Problemet med det lange tidsperspektiv for rapporternes behandling er, at det har medført, at Direktoratet for Kriminalforsorgen har kunnet aflevere en meget lang forsvarstale, hvor man fortæller om alle de tiltag, der er gjort for at imødegå de arbejdsmiljømæssige konsekvenser, der er påpeget af Arbejdstilsynet. Yderligere er det anført, at der i Arbejdstilsynets rapporter henvises til nogle indberetninger, hvor direktoratet kan tilbagevise tallene, netop fordi Arbejdstilsynets tal er blevet uaktuelle.
5. Arbejdstilsynet andre steder nødvendigvis må melde, at de ”betragter sagen som afsluttet”.
6. Der er påpeget mange problemer i rapporterne.
7. Problemerne ikke bliver mindre, når besparelserne er sat i værk.
8. Der skal værnes om det personale, der er i frontlinien. Yderligere fremsættes en negativ prognose for frafald af personale og sygefraværet, hvis besparelserne udmøntes, som de er udmeldt.

Ad 1:

I 2001 blev fængselsfunktionærene udpeget som en af 10 særligt farlige jobgrupper af den daværende arbejdsminister. Der blev afsat ca. 25 mio. kr til aktiviteter over for disse jobgrupper. Den reduktion, der skete i Arbejdstilsynets bemanning i 2002 havde intet med indsatsen i

kriminalforsorgen at gøre. 45 årsværk faldt væk, fordi en særlig ordning om gebyrbelagt tilsyn blev afskaffet, og yderligere 45 årsværk faldt væk i forbindelse med en de årlige effektiviseringer i statslige institutioner.

Derudover har der været naturlig afgang. I forbindelse med arbejdsmiljøreformen, der trådte i kraft den 1/1- 2005, har Arbejdstilsynet fået tilført 85 mio. kr. til ansættelse af 140 nye tilsynsførende.

Fængselsfunktionærindsatsen er blevet gennemført i overensstemmelse med intentionerne i 2001 om særligt farlige jobgrupper. De ressourcer, som Arbejdstilsynet fik i 2005, skal bruges til screening og tilsyn i alle landets virksomheder. Jeg kan love, at Arbejdstilsynet vil screene hele kriminalforsorgen og foretage grundigt tilsyn (et såkaldt tilpasset tilsyn), hvor der er behov, så det sikres, at arbejdsmiljøet er i orden.

Ad 2:

Arbejdstilsynets tilsynsindsats er baseret på generelle retningslinier, som har været drøftet med Direktoratet for Kriminalforsorgen, før indsatsen gik i gang. Ved de enkelte tilsynsbesøg i arresthuse og fængsler er det Arbejdstilsynets konstateringer, der fremgår af rapporterne. Der er tale om "øjebliksbilleder", da konstateringerne er baseret på de indtryk og data, som de tilsynsførende fik på besøgstidspunktet. Forholdene kan have været forskellige fra tjenestested til tjenestested, og forholdene kan have ændret sig efter tilsynsbesøget.

Jeg har til brug for besvarelse af de anførte udsagn i punkt 3 – 8, indhentet følgende bidrag fra justitsministeren, som jeg kan henholde mig til:

”Ad 3:

Det kan oplyses, at Arbejdstilsynet gennemførte tilsynsbesøg i Kriminalforsorgens fængsler og arresthuse i perioden fra februar 2003 til februar 2004. Herefter har Arbejdstilsynet sendt rapporter vedrørende besøgene til Direktoratet for Kriminalforsorgen, som har stået for den overordnede koordinering og korrespondance med Arbejdstilsynet.

På et møde i december 2003 mellem Direktoratet for Kriminalforsorgen og Arbejdstilsynet blev det aftalt, at Kriminalforsorgen først skulle besvare de enkelte høringer om vilje og evne til at gøre noget ved de rejste problemer, når samtlige rapporter var modtaget, og at Kriminalforsorgen skulle have en bestemt dato for en samtidig besvarelse af høringerne.

Ved årsskiftet 04/05 manglede Arbejdstilsynet fortsat at sende rapporter vedrørende besøg på 5 tjenestesteder, og Arbejdstilsynet meddelte over for Direktoratet for Kriminalforsorgen, at de ville aflægge nye besøg på disse tjenestesteder i sidste halvdel af 2005.

I juni og begyndelsen af juli 2005 sendte Kriminalforsorgen svar på alle udestående høringer til Arbejdstilsynet.

Ad 4:

Det kan oplyses, at Kriminalforsorgen har foretaget en gennemgang af de modtagne rapporter, hvor man har sondret mellem generelle og lokale

forhold. De generelle forhold er blevet kommenteret i en omfattende tilbagemelding fra juni 2005. Tilbage meldingen er suppleret med oplysninger fra tjenestestederne om lokale tiltag.

For nærmere oplysning om de forhold, som Arbejdstilsynet har påpeget, og de generelle tiltag, som Kriminalforsorgen har iværksat, henvises til den generelle tilbagemelding, som retsudvalget blev orienteret om ved brev af 4. juli 2005.

Det kan oplyses, at den omstændighed, at Arbejdstilsynets vurderinger i nogle tilfælde ikke har været aktuelle på det tidspunkt, hvor Kriminalforsorgen har udarbejdet sin tilbagemelding, netop kan ses som et udtryk for, at Kriminalforsorgen har efterkommet Arbejdstilsynets anvisninger og rettet op på de forhold, der er påpeget.

Eksempelvis kan det nævnes, at Arbejdstilsynet i forbindelse med flere af tilsynene har fundet, at arbejdet i forhold til voldsrisiko og håndtering af konflikter og trusler samt traumatiske hændelser ikke har været planlagt og tilrettelagt sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Alle fængsler blev bl.a. som en konsekvens heraf i kontrakterne for 2005 bedt om at udarbejde en voldsforebyggelsesplan inden den 1. oktober, ligesom alle arresthuse inden den 1. november 2005 skulle udarbejde en tilsvarende plan. Det er ikke Kriminalforsorgens opfattelse, at der "har ligget en fin lille personalepolitisk håndbog og samlet støv de sidste ti år", som anført i artiklen, men at man lokalt har arbejdet seriøst med problemerne.

Herudover kan nævnes, at bemanningen i flere arresthuse er øget med det formål at begrænse omfanget af alenearbejde, som er et af de forhold, der er påpeget af Arbejdstilsynet.

Endelig kan det oplyses, at Arbejdstilsynet i forbindelse med den screeningsindsats, som er iværksat i 2005, har besøgt flere af Kriminalforsorgens tjenestesteder igen. Arbejdstilsynet har særligt vurderet, om tjenestestederne har udarbejdet arbejdspladsvurderinger (APV) i overensstemmelse med retningslinierne herom, og om sikkerhedsorganisationerne er udformet efter de gældende krav. Som en konsekvens heraf har Kriminalforsorgen bedt samtlige tjenestesteder om hurtigst muligt at tage skridt til sikring af, at sikkerhedsorganisationen og arbejdspladsvurderingen er henholdsvis sammensat og udarbejdet efter gældende regler.

Ad 5:

Det kan oplyses, at Direktoratet for Kriminalforsorgen i begyndelsen af efteråret 2005 har modtaget de sidste svar fra Arbejdstilsynet på redegørelserne om Kriminalforsorgens vilje og evne til at gøre noget ved de rejste problemer.

I 20 sager har Arbejdstilsynet afsluttet forløbet, idet man har fundet, at de gennemførte foranstaltninger har været tilfredsstillende.

I 37 tilsynsrapporter fordelt på 25 tjenestesteder har Arbejdstilsynet anerkendt, at Kriminalforsorgen har vilje og evne til at gøre noget ved de rejste problemer. Arbejdstilsynet har samtidig bedt om inden den 30. december 2005/2. januar 2006 at få oplyst, hvilke løsninger, Kriminalforsorgen har iværksat, og hvilken effekt de iværksatte løsninger har haft på de enkelte problemer i det psykiske arbejdsmiljø. I ét tilfælde er der givet en tilbagemeldingsfrist til den 1. februar 2006 med hensyn til, hvordan det psykiske arbejdsmiljø for fængselsfunktionærerne er blevet forbedret.

I et andet tilfælde er Arbejdstilsynets vurdering af vilje og evne til at løse problemerne udsat, idet Kriminalforsorgen skal aflevere en skriftlig tilbagemelding inden den 15. januar 2006, og i et tredje tilfælde har Kriminalforsorgen efter anmodning sendt en skriftlig tilbagemelding til Arbejdstilsynet i december 2005.

I fem sager mangler fortsat rapporter, men Arbejdstilsynet har i efteråret 2005 genbesøgt de pågældende 5 arresthuse dels med screening og dels tilpassede tilsyn.

Ad 6:

Det kan oplyses, at arbejdsmiljøet, herunder det psykiske arbejdsmiljø er et fokusområde Kriminalforsorgen arbejder for at forbedre.

Flerårsaftalen for Kriminalforsorgen forudsætter bl.a., at Kriminalforsorgen arbejder med at forbedre arbejdsforhold og arbejdsmiljø for de ansatte. Det skal bl.a. ske ved, at venterkøen er afviklet næste år, så belægget kan blive nedbragt i overensstemmelse med målsætningen om et gennemsnitligt belæg på 92 pct., ligesom indførelsen af "nul-tolerance" over for narkotika i Kriminalforsorgens institutioner og en opstramning af sanktionerne for disciplinærovertrædelser i fængslerne også har til formål at medvirke til at forbedre arbejdsmiljøet for de ansatte i Kriminalforsorgen.

Endvidere er initiativer til nedbringelse af sygefraværet i den foregående flerårsaftaleperiode blevet videreført. Der følges blandt andet op på fængslernes gennemførelse af omsorgs- og sygefraværssamtaler og handleplaner til forbedring af arbejdsmiljøet.

Ad 7:

Hertil kan det oplyses, at det er vigtigt at understrege, at der ikke blot er tale om generelle besparelser, men også om forslag til effektiviseringer af de nuværende arbejdsgange i fængslerne. Effektiviseringerne betyder ikke, at der skal ske afskedigelser af fængselspersonale. Derimod skal der blandt andet ske en effektivisering af vagtplanlægningen samt en bedre ressourceanvendelse og budgetopfølgning.

Kriminalforsorgen arbejder samtidig fortsat videre med de arbejdsmiljørelaterede initiativer, som er blevet iværksat gennem de seneste år, hvor kriminalforsorgen har fået nedbragt sygefraværet.

De mange igangværende tiltag for at skabe et bedre arbejdsmiljø vil fortsætte og er især vigtige i en periode, hvor effektiviseringer kan skabe utryghed.

Ad 8:

Som nævnt ovenfor er der iværksat en række initiativer, som skal forbedre det psykiske arbejdsmiljø, og Kriminalforsorgen vil være meget opmærksom på at den positive udvikling, der hidtil har været med fald i sygefraværet, så vidt muligt fastholdes.”